

BI

Stadt Bielefeld

Ideen für den Schulstart
Serbisch

 www.bielefeld.de

Ideje za školski
početak

Kontakt

Objavljeno od strane:

Odgovoran za sadržaj:

Nilgün Isfendiyar, Leiterin des Kommunalen Integrationszentrums
Georg Epp, Leiter des Amtes für Jugend und Familie - Jugendamt -

Redakcija:

Karolina Dombek, Christoph Hein, Birgit May, Monika Schelp-Eckhardt

Dizajn:

Stadt Bielefeld, Zentrale Leistungen, Druckservice

Podržano od strane:

Ministerium für Kinder, Familie,
Flüchtlinge und Integration
des Landes Nordrhein-Westfalen

Ministerium für
Schule und Bildung
des Landes Nordrhein-Westfalen

Diese Broschüre ist in einfacher Sprache verfasst.

Verfügbar auch in den Sprachen:

Albanisch, Arabisch, Bulgarisch, Englisch, Griechisch, Kurdisch (Kurmanci, in lateinischer Schrift), Polnisch, Russisch, Serbisch, Türkisch

Digitalne verzije (pdf) pod:

www.ki-bielefeld.de und www.bielefeld.de/de/biju/sp/

Stanje: 07/2019

Sadržaj

1. Predgovor	1
2. Biti u pokretu – osnova za učenje	2
3. Trenirati ruke	4
4. Postati samostalan	6
5. Zajedno biti sa drugom decom	8
6. Zdravo se hraniti i piti	10
7. Čitati, prepričavati i igrati se sa jezicima	12
8. Govoriti više jezika	14
9. Svirati muziku, igrati se sa zvucima	16
10. Otkriti matematiku u svakodnevnicima	18
11. Eksperimentisati i biti iznenađen	20
12. Prirodu istraživati i zaštititi	22
13. Rukovati sa elektronskim uređajima	24

1. Predgovor

Dragi roditelji i staratelji,

uskoro će Vaše dete poći u školu.

Obdanište već sada priprema vaše dete za školu: Vaše dete uči sa drugom decom. Ono gradi. Ono isprobava sebe i svet. Ono se dosta kreće i time učvrscava svoje telo. Ono gleda knjige i priča šta vidi. Ono sluša priče i odgovara na pitanja. Sve to pomaže vašem detetu kasnije da uči u školi.

I Vi možete pripremiti Vaše dete za školu. Za to ćete naći ideje ovde u ovoj svesci. Vi možete sprovesti ove ideje bez velikog truda. Koje ideje hoćete da isprobate sa vašim detetom?

Želim Vašem detetu uzbudljivo vreme do upisa u školu. I Vama želim puno radosti u društvu Vašeg deteta.

Pit Clausen
Oberbürgermeister

2. Biti uvek u pokretu – jedna osnova za učenje

Kretanje pomaže pri učenju. Ako se vaše dete dosta kreće, može bolje učiti. Čak i mali pokreti pri pisanju doprinose tome. U svakodnevnom životu ima dosta mogućnosti da se dete kreće.

Ideje:

- Idite sa Vašim detetom u prirodu: u park, u šumu ili na igralište. Tamo može da trči, da se penje, da se igra sa loptom i još mnogo toga.

- U stanu Vaše dete može da se igra sa jastukom, sa dušekom ili drugim stvarima. Na tome se lepo može skakati.
- Vaše dete treba često da se igra sa drugom decom.
- Voziti biciklo ili roler pravo je zadovoljstvo. Na taj način Vaše dete uči da drži ravnotežu.

- Idite sa Vašim detetom na bazen. Preporučljivo je da se igra u vodi. Takođe može na kursu naučiti da pliva.
- Vi ste najvažniji primer za Vaše dete. Zato se i Vi krećite puno!

Imajte poverenje u veštine Vašeg deteta. Kroz kretanje Vaše dete uči, to što već zna i šta treba još da vežba.

3. Trenirati ruke

Za pisanje i sklapanje/sastavljanje u školi Vaše dete treba da ima vešte ruke. Vi možete njegove veštine u svakodnevnicu i u igri da unapredite.

Ideje:

U kuhinji

- Kuvajte zajedno sa Vašim detetom. Vaše dete može da secka povrće, da mesi testo i da pere sudove. To pravi zadovoljstvo i unapređuje veštinu.

Sklapati

- Napravite jedno mesto za sklapanje. Tu može Vaše dete na primer da crta, da sklapa nešto, da secka papir. Može i da sklapa nešto sa lišćem iz šume ili sa drvetom.

Igre

- Mnoge igre unapređuju veštinu prstiju.

Na primer:

slagalica, mikado, drveni blokovi, mehuri, lego® kocke

Vodite računa, da Vaše dete pravilno drži olovku kad crta.

4. Postati samostalan

Da li je Vaše dete već dosta samostalno? Onda će se Vaše dete osećati u školi sigurno. Samostalna deca sa zadovoljstvom uče i osećaju se samopouzdanim.

Zato se uvek pitajte: šta moje dete može samo da postigne? U čemu moram da mu pomognem?

Ideje:

- Vežbajte sa detetom oblačenje i skidanje. Na primer cipele, jaknu ili sportsku odeću.
- Razmislite zajedno sa detetom: koji zadatak želi kući sam da preuzme? Može na primer da postavi sto. Jel ispunilo zadatak? Tada ga pohvalite.
- Vaše dete treba samo da ide u toalet. I samo treba da opere ruke.

- Na početku spakujte zajedno sa Vašim detetom školski ranac. Sa vremenom znaće samo da spakuje.
- Pokažite na vreme Vašem detetu put do škole. Razgledajte zajedno okolinu.

Polazak u školu predstavlja za celu porodicu veliku promenu. Možda će Vaše dete prvih nedelja biti nesigurno. Ali imajte u tome strpljenja.

**Kažite mu svaki put:
"Ti to možeš!"**

5. Skupa biti sa drugom decom

Za polazak u školu bitno je, da se Vaše dete sastaje sa drugom decom. Da se skupa igraju, jedu i crtaju. Da se posvađaju i pomire. Da se izigraju i posle toga odmaraju.

Ideje:

- Vodite Vaše dete redovno u obdanište.
- Pozovite drugove i drugarice kod Vas kući da se igraju. Takođe i Vaše dete neka ide kod njih u posetu.
- Pokažite deci igre, koje se igraju u zajednici. Tu oni uče da izgube i da pobeđu.

- Sport, ples i muzika u grupi predstavljaju veliko zadovoljstvo. Kulturna udruženja i muzičke škole imaju veliki izbor za decu.

www.sportjugend-bielefeld.de

www.muku-bielefeld.de

- Učestvujte u manifestacijama za porodice.

www.bielefeld.jetzt/termine/kinder

www.bielefeld.de/de/kf

6. Zdravo jesti i piti

Zdravo jelo i piće su vrlo važni. Samo na taj način Vaše dete može zdravo da odrasta i da uči.

Neke namirnice treba često jesti. Neke namirnice treba retko jesti. Bundescentrala za zdravstvenu prosvetćenost preporučuje:

Ovo deca trebaju puno da jedu i piju:

- Voće, povrće, krompir, testeninu, pirinač i hleb
- Voda, čaj bez šećera

Ovo deca trebaju umereno da jedu:

- Mleko, sir, meso, suvomesnato, jaja, riba

Ovo deca trebaju malo da jedu:

- Maslac, ulje, pavlaka, slatkiše, slane grickalice

Ovo deca trebaju retko da jedu i piju:

- Brza hrana (pomfrit, pljeskavica, pica, . . .)
- Slatka pića (limunada, voćni sokovi, . . .)

Ideje:

- Nađite vremena, da jedete zajedno sa Vašim detetom. To zajedničko vreme je vrlo važno za porodicu. Tu Vaše dete mnogo uči: Kako da držim pravilno viljušku i nož? Kada počinem da jedem? Kada smem da ustanem od stola?
- Planirajte zajedno šta hoćete da jedete. Vi možete na primer da predložite dva jela. I Vaše dete neka izabere jedno od toga.
- Spremajte zajedno jelo. Tu Vaše dete uči o namirnicama. Kod seckanja, može da uči kako raditi rukama vešto.
- Ostavite Vaše dete da odluči, koliko će pojesti. Deca mogu dobro oceniti kada su sita. Imajte poverenja u smisao Vašeg deteta.
- Deca pozitivno misle o jelu i piću. Oni rado isprobavaju. Zato mu nudite razna jela.
- Gotova jela su često nezdrava. Zato gledajte na sastav šećera i masnoće, koji piše na pakovanju.
- Budite primer Vašem detetu u hrani i u kupovini hrane.

7. Čitati, pričati i sa jezicima se igrati

Čitati je važno! Vaše dete uči nove reči i rečenice. To mu omogućava da nauči da čita i da piše. Vaše dete uči kroz knjige i priče dosta o svetu u kojem živimo. Zato treba čitanje i pričanje da bude obaveza u svakodnevnicu jedne porodice.

Ideje:

- Gledajte sa detetom knjige sa slikama. Pričajte o slikama. Pitajte ga na primer: šta vidiš na toj slici?
- Tražite reči, koje se rimuju. Na primer: šljiva – gljiva.
- Pitajte Vaše dete koju knjigu da mu čitate.
- Čitajte zanimljivo. Menjajte glas: na primer dubok glas kao medved, ili tiho kao miš.
- Čitajte uvek u isto vreme. Na primer pred spavanje. Uživajte u blizini sa Vašim detetom.

Roditelji koji čitaju su uzori za decu!

- Posetite knjižaru sa Vašim detetom.
- Igrajte se sa jezikom prilikom dugih vožnji autom ili vozom. Vaše dete može nabrajati reči na primer: koje životinje žive u vodi? Koje životinje žive u vazduhu?
- Opišite jednu životinju koju Vaše dete treba da pogodi. Na primer: Poznajem jednu životinju koja ima jednu dugu surlu. Vaše dete takođe može opisivati životinje a da vi pogađate.
- Ispričajte početak jedne priče. Prepustite Vašem detetu da otkrije koja je to priča. Možete takođe pustiti dete da nastavi priču dalje.
- Igrajte se sa Vašim detetom: "Vidim nešto, što ti ne vidiš. Šta je to?" Vaše dete treba da traži predmet.
- Pokažite napolju Vašem detetu slova, font, i simbole. Vaše dete može otkriti automobilske tablice, znakove, logotipe ili imena.

8. Više jezika govoriti

Puno dece u Nemačkoj odrastaju sa više jezika. Ovi različiti jezici su veliki dobitak za naše društvo.

Govorite li kod kuće često neki drugi jezik osim nemačkog?

Onda podržite Vaše dete u učenju porodičnog jezika!

Jer vaše dete može učiti porodični jezik i nemački jezik.

Važno je da vaše dete govori oba jezika svakodnevno.

Ideje:

- Vi ste najvažniji uzor Vašem detetu. Takođe i kod jezika. Govorite puno sa Vašim detetom. Što više reči Vaše dete koristi, to će bolje razumeti svet oko sebe.
- Podržavajte interesovanje Vašeg deteta prema porodičnom jeziku. Pričajte Vašem detetu priče. Pričajte sa njim rime. Pevajte zajedno pesme iz vašeg sopstvenog detinjstva.
- Knjige i zvukovne igre na Vašem jeziku možete besplatno u knjižari iznajmiti.

9. Praviti muziku, igrati se sa zvucima

Deca vole muziku. Ona igraju, dokle god čuju muziku. Ona isprobavaju sve, što pravi neke zvukove.

Muzika pomaže Vašem detetu pri njegovom razvijanju.

Ko peva, lakše uči da priča.

Ko igra, lakše uči da se kreće.

Zajedno sa drugom decom muzika pruža zabavu.

Ideje:

- Pevajte sa Vašim detetom. Vežbajte sa njim dečije rime.
- Slavite li praznike? Pevajte uz to tradicionalne pesme.
- Šerpe, čaše i stolovi zvuče fenomenalno! Dopustite Vašem detetu da proba kako to zvuči. Čak i kada je to Vama ponekad i naporno.

- Napravite sa Vašim detetom sopstvene instrumente. Napunite stare posude ili činije na primer sa dugmićima ili pirinčem.
- Obratite pažnju zajedno sa Vašim detetom na zvuke u svakodnevnici. Šta čujete u prirodi? Šta čujete na ulici? Šta čujete u kući?
- Slušajte sa Vašim detetom različitu muziku. Na primer dečije pesme, pop muziku ili klasičnu muziku.
- Muzičke škole ili plesne škole nude kurseve za decu. Takođe i kod sportskih udruženja postoje plesni kursevi.

10. Otkriti matematiku u svakodnevnicima

Matematika je svuda oko nas. U svakodnevnicima pronalazite brojeve, oblike, težine. Vaše dete možete sa igrom da oduševite.

Ideje:

- Brojite zajedno sa Vašim detetom. Na primer: komadiće voća na tanjiru, klikera u čaši ili flaša u gajbi.
- Tražite sa Vašim detetom brojeve. Na primer: kućni brojevi, znakovi za automobile, cenovne oznake.
- Igrajte brojčane igre sa kartama, dominama, kockicama.

- Skrenite pažnju Vašem detetu na sat. Pokažite mu kako funkcionišu mala i velika kazaljka, kao i brojevi.
- Kažite Vašem detetu koliko je sati. Na primer, kada ide u obdanište ili kada treba da ide na spavanje.
- Razgovarajte sa Vašim detetom o vikendu. Ispričajte Vašem detetu šta i u kom danu u nedelji planirate zajedno da radite.

- Uključite Vaše dete u kuhinju. Dopustite mu da izmeri šećer sa posudom za merenje ili vagicom.

- Tražite od Vašeg deteta da upoređuje stvari.

Na primer:

Naći najviši sprat.

Naći najvišu kuću.

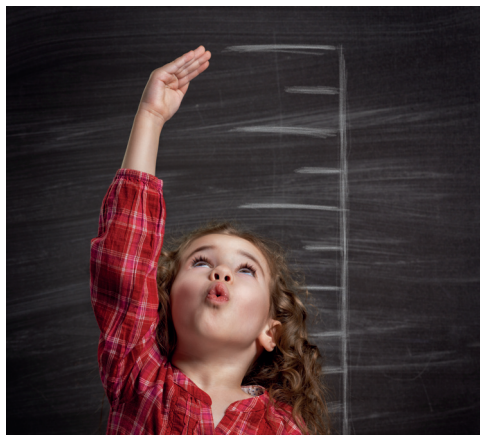
Naći najmanji paradajz.

- Pustite Vaše dete da traži predmete prema veličini, farbi ili formi.

Šta je okruglo?

Šta ima tri ugla?

Šta ima četiri ugla?

- Igrajte se sa Vašim detetom u pesku. Neka Vaše dete procedi pesak i vodu u posude različite veličine.

11. Eksperimentisati i zabaviti

Deca su radoznala. Ona žele da otkriju svet i da ga razumeju. Pri tome možete da pomognete Vašem detetu.

Prirodne nauke nas pokreću kod kuće i napolju.

Ideje:

Kod kuće

- Ispecite zajedno jedan kolač. Uzmite jedan recept sa kvascem za testo. Pokažite Vašem detetu kvasac pre pečenja. Posmatrajte zajedno šta se sa kvascem dešava u testu.
- Sipajte vodu u jednu veliku staklenu posudu. Dopustite Vašem detetu da stavi različite stvari u vodu. Na primer kovane novčanice, kamenčiće, klikere, komadiće drveta ili kugle sladoleda. Posmatrajte sa Vašim detetom: Šta ostaje da pliva? Šta će da potone?
- Napravite jedan toranj od drvenih blokova ili kutija. Pustite Vaše dete da isproba: Kako da napravim jedan visoki toranj, ali da se ne sruši?

- Vežbajte sa svojim detetom kako da koristi tehničke uređaje. Na primer usisivač ili neki muzički uređaj.
- Da li se usisivač pokvario. Otkrijte zajedno sa Vašim detetom šta je dovelo do toga. Da li je kesa za smeće puna? Da li se crevo zapušilo?

Napolju

- Napravite sa Vašim detetom zmaja. Podignite ga zajedno. Posmatrajte: Kako moram rukovati sa zmajem da bi poleteo? Kakvu ulogu igra vetar?
- Da li kod Vas postoji potok u blizini. Napravite sa Vašim detetom jednu branu. Posmatrajte šta će se dogoditi. Od čega je najbolje napraviti branu? Da li voda još uvek teče kroz branu? Zašto?

U knjižarama možete naći mnogobrojne knjige, muzičke igre, filmove na temu eksperimenata u svakodnevnicima. Postoje takođe odgovarajuće televizijske serije, kao na primer serija sa mišem, maslačak itd.

Zašto nemožeš sama da se klackaš?

12. Istražiti prirodu i čuvati je

Idite sa sa Vašim detetom na izlete u park ili u šumu. Tom prilikom se Vaše dete može upoznati sa prirodom. Izleti mogu pomoći Vašem detetu da se obazrivo ophodi prema životinjama i okolini. Na taj način Vaše dete uvek uči više na koji način da poštuje svoju okolinu.

Ideje:

- U prirodi možete puno toga otkriti. Idite u šetnju sa Vašim detetom. Pokažite mu drveće, cveće i životinje.
- Pričajte sa Vašim detetom o godišnjim dobima. Kako se priroda menja u proleće ili u jesen?
- Izaberite sa Vašim detetom jedno drvo. Posmatrajte drvo narednih par nedelja: Šta se promenilo? Šta se desilo sa lišćem? Da li su na drvetu plodovi? Kako se oseća kora?
- Omogućite Vašem detetu da preuzme odgovornost. Može u kući voditi računa o jednom cvetu.
- Napravite razliku sa Vašim detetom koje cveće je jestivo a koje nije jestivo. Posadite na primer „kresse“. Posmatrajte sa Vašim detetom kako „kresse“ raste. Kasnije možete brati „kresse“. Jako je ukusno na primer u supi ili na hlebu.
- Prilikom izleta u životinjski park Vaše dete može upoznati različite životinje.

- Pokažite Vašem detetu odakle potiču mleko i jaja. Posetite zajedno sa Vašim detetom jednu farmu ili pašnjak.
- Razvijajte sa Vašim detetom jedan obazriv odnos prema prirodi. Pokažite mu kako da se izbegava zagađivanje. Uzmite na primer jednu torbu za kupovinu.
- Objasnite mu da ne baca otpad u prirodu. Otpad se baca u kantu za otpad.
- Životnu sredinu možete štititi i kod kuće. Na primer razgovarajte sa Vašim detetom: koji otpad treba odlagati u koju kantu? Objasnite mu da vode nema u neograničenim količinama. Zavrnite slavinu prilikom pranja zuba.

13. Kako se odnositi sa tehničkim uređajima

Deca danas odrastaju sa puno medija. Na primer kompjuter, pametni telefoni i tableti. Njima je interesantno šta se sve sa uređajima može raditi. Pratite Vaše dete dok koristi ove uređaje. Televizor i pametni telefoni ne trebaju da zamene druge igre i kretanje.

Ideje:

- U predškolskom uzrastu deca gledaju rado kratke filmove na televizoru. Izaberite sa Vašim detetom jedan kratki film. Možete ih naći na primer na internet stranici www.flimmo.de. Obratite pažnju za koji godišnji uzrast je film namenjen. To često stoji iza skraćenice „FSK“.
- Pogledajte film zajedno sa Vašim detetom. Pričajte zajedno sa njim o sadržaju filma. Želi li Vaše dete da nacrtaj jedan crtež o samom filmu. Pri tome može obraditi sadržaje.
- Utvrdite koliko dugo Vaše dete može koristiti uređaje. Vreme možete podestiti na jednom peščanom satu. U jednom danu Vaše dete ne bi trebalo da gleda televizor duže od pola sata.
- Audio knjige, audio igre i dečije pesme Vaše dete može samo slušati. Ali morate biti u blizini. Morate da znate šta Vaše dete sluša. Audio igre možete u knjižari da iznajmite.
- Ima li Vaše dete pitanje? Tražite sa njim zajednički odgovor. Pri tome Vam može pretraživač za decu pomoći, na primer www.fragfinn.de.

- Na jednoj konzoli ili pametnom telefonu Vaše dete može da igra igrice. Isključite zbog toga internet na uređajima. Obratite pažnju na to da su igrice predviđene njegovom uzrastu. Ostanite kod Vašeg deteta. Završite igru kada Vaše dete postane nemirno.
- Pustite da se Vaše dete fotografiše i snima. Vaše dete može kasnije pričati o slikama, kako ih je doživelo. Na taj način će sećanja ostati živopisna.

Ove savete možete na internet stranici detaljno pročitati:

www.schau-hin.info

Dalja uputstva na sledećim stranicama:

www.klick-tipps.net

www.klicksafe.de

Pretraživači za decu:

www.blinde-kuh.de

www.fragfinn.de

Na temu televizora:

www.kinderfilmwelt.de

www.flimmo.de

www.tivi.de

www.checkeins.de

www.kika.de

Obaveštenja o autorskim pravima

Naslovna strana:

Prednja strana: © Zeichnung von Lisa Eckhardt, inspiriert (Figuren) durch Angela-Maria Meyer, MN-Consultants

Zadnja strana: © Lisa Eckhardt

Sadržaj:

Ram:	© Lisa Eckhardt
Strana 2:	© panthermedia.net / Monkeybusiness Images
Strana 3:	© panthermedia.net / anatols
Strana 4:	© Veit Mette
Strana 5:	© panthermedia.net/StockbrokerXtra by Monkeybusiness © Privatni
Strana 6:	© panthermedia.net / StephanieFrey © panthermedia.net / JCB Prod
Strana 7:	© panthermedia.net / luninastock
Strana 8:	© unsplash.com/ charleingracia
Strana 9:	© panthermedia.net / Robert Byron
Strana 10:	© panthermedia.net / Monkeybusiness Images
Strana 11:	© panthermedia.net / creatista
Strana 12:	© panthermedia.net / didesign
Strana 13:	© panthermedia.net / londondeposit
Strana 15:	© Lisa Eckhardt
Strana 16:	© Veit Mette
Strana 17:	© panthermedia.net / Craig Robinson
Strana 18:	© panthermedia.net / Katy Spichal
Strana 19:	© panthermedia.net / Wolfgang Steiner © panthermedia.net / choreograph
Strana 20:	© panthermedia.net / natochka © panthermedia.net / pathastings
Strana 21:	© panthermedia.net / BestPhotoStudio
Strana 23:	© panthermedia.net / Xalanx
Strana 25:	© panthermedia.net / Wong Sze Fei
Strana 26:	© panthermedia.net / Mitar gavric

Beleške

